

Vrijwilligersbeleid Stichting Landzijde

Het vrijwilligersbeleid van Landzijde is bedoeld om de, bij de stichting aangesloten, agrarische zorgbedrijven te ondersteunen en faciliteren bij het aannemen en begeleiden van vrijwilligers.

1. Visie ten aanzien van vrijwilligerswerk

Vrijwilligers kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de zorg- en dienstverlening van onze organisatie.

De verwachting in Nederland is dat de komende jaren de (ouderen)zorg haar kwaliteit alleen kan behouden indien er een structurele inzet van vrijwilligers is. De druk op de zorg neemt af als vrijwilligers aandacht aan het welzijn van de deelnemers geven. Zij geven deelnemers persoonlijke aandacht en hoeven niet zoals beroepskrachten op de doelmatigheid van hun handelen te letten. Juist daarom kunnen ze van onschatbare waarde zijn voor cliënten van de stichting Landzijde.

1.1 Definitie vrijwilligersbeleid

“Vrijwilligersbeleid is het geheel aan voorwaarden dat nodig is om vrijwilligers binnen een organisatie tot hun recht te laten komen en hun eigen doelstellingen te laten nastreven op een zodanige manier dat de doelstellingen van de organisatie daarmee gediend worden”.

1.2 Vrijwilligers en vrijwilligerswerk

Een definitie van vrijwilligerswerk luidt:

“Werk dat in enig georganiseerd verband onverplicht en onbetaald wordt verricht voor anderen”.

Vanouds zijn in de zorgsector vrijwilligers actief. Er zijn echter ook nieuwe groepen mensen die dikwijls een andere motivatie hebben om vrijwilligerswerk te doen. Niet alleen voor een ander willen zorgen is hun drijfveer, maar bijvoorbeeld ook aan de persoonlijke ontwikkeling willen werken door werkervaring en sociale contacten op te doen. Niet alleen langdurig, eventueel ook kortdurend als vrijwilliger aan een organisatie verbonden zijn.

Voor de vrijwilligers zelf biedt vrijwilligerswerk de mogelijkheid om zich nuttig te maken en betekenis te geven aan hun leven door zich in te zetten voor anderen. Het biedt hen tevens de kans voor het opdoen van sociale contacten en werkervaring. Mensen kunnen via vrijwilligerswerk hun talenten benutten en/of ontplooiën. Vrijwilligerswerk kan ten slotte ook structuur in het leven van de vrijwilliger brengen. Vaak verrichten mensen vrijwilligerswerk vanwege een combinatie van deze motieven.

Vrijwilligerswerk heeft toekomst, vooral in een zorgorganisatie zoals Landzijde.

2. Rol van vrijwilligers

Vrijwilligers verrichten hun taken ten behoeve van individuele deelnemers of groepen deelnemers. Er is een onderscheid te maken tussen taken in de directe zorgverlening en taken binnen de organisatie.

Tot de directe zorg- en dienstverlenende taken van vrijwilligers kunnen behoren:

- het (deels)verzorgen van het vervoer van de deelnemers van- en naar het agrarische zorgbedrijf. Hieraan zijn wel een aantal voorwaarden verbonden zoals het in bezit zijn van een geldig rijbewijs; beschikken over een goed onderhouden, apk-gekeurd en verzekerd vervoersmiddel, inclusief een inzittendenverzekering
- het verlenen van praktische steun, bijvoorbeeld het meehelpen bij activiteiten, helpen bij het (voorbereiden van) eten, klussen in en om het bedrijf
- het bieden van psychische steun via één-op-één contact met de zorgvrager.

Tot de organisatorische taken van vrijwilligers kunnen behoren:

- het organiseren van activiteiten
- het begeleiden van andere vrijwilligers ter ondersteuning van de zorgboer.

Vrijwilligerswerk in de zorg wordt vaak in één adem genoemd met mantelzorg. Vrijwilligerswerk is echter niet hetzelfde als mantelzorg.

Mantelzorg is een overkoepelend begrip voor de zorg die familieleden, vrienden, kennissen of burens onbetaald en informeel verlenen aan een hulpbehoevende naaste.

Vrijwilligers en mantelzorgers hebben wel met elkaar te maken. Zo kunnen vrijwilligers mantelzorgers ondersteuning bieden. Andersom geldt dat mantelzorgers in een organisatie ook vrijwilligerswerk kunnen verrichten. Indien mantelzorgers vrijwilligerswerk verrichten, is het van belang dat hun positie geformaliseerd wordt.

3. Coördinatie van het vrijwilligerswerk

Om het vrijwilligerswerk binnen de boerderijen succesvol te laten zijn zal Landzijde de coördinatie en registratie voor een deel centraal vormgeven.

De meeste taken vinden van oudsher plaats binnen de agrarische zorgbedrijven en dat willen we handhaven. Door dit beleid komt er echter wel meer uniformiteit in de procedures, begeleiding en de randvoorwaarden waaronder de vrijwilligers hun activiteiten uitvoeren.

3.1. De coördinatietaken binnen Landzijde

- de agrarische bedrijven op de hoogte houden van regelgeving en beleid inzake vrijwilligers
- administratieve organisatie van de randvoorwaarden van het vrijwilligersbeleid, zoals de vrijwilligersovereenkomst, verzekeringen, vergoedingen, contracten en arbobeleid en het regelen van een VOG.

Onderstaande zaken worden in principe op de agrarische zorgbedrijven uitgevoerd tenzij de vrijwilliger zich bij Stichting Landzijde zelf aanmeldt dan wel met het desbetreffende zorgbedrijf is afgesproken dat Landzijde deze taak voor hen zal uitvoeren.

- werven van vrijwilligers
- voeren van selectiegesprekken met vrijwilliger (intake)
- zorgen voor een goede 'match'
- introduceren van vrijwilligers
- bemiddelen bij conflicten en indien nodig 'ontslag' van vrijwilligers
- bevorderen van de deskundigheid van vrijwilligers
- bevorderen van de samenwerking tussen vrijwilligers en beroepskrachten
- faciliteren van inspraakmogelijkheden
- geven van voorlichting over het vrijwilligerswerk, zowel intern als extern
- afstemmen van vrijwilligersbeleid met het kwaliteitsbeleid van de organisatie

3.2. De coördinatietaken binnen het agrarische zorgbedrijf

- werven van vrijwilligers
- voeren van selectiegesprekken met vrijwilliger
- zorgen voor een goede 'match'
- introduceren van vrijwilligers
- aansturen van vrijwilligers
- begeleiden van vrijwilligers
- voeren van loopbaangesprekken met vrijwilligers
- voeren van exitgesprekken met vrijwilligers
- in 1^e instantie bemiddelen bij conflicten en indien nodig 'ontslag' van vrijwilligers, hierbij kan de ondersteuning van Landzijde worden ingeschakeld;
- bevorderen van de deskundigheid van vrijwilligers
- faciliteren van inspraakmogelijkheden
- intern geven van voorlichting over het vrijwilligerswerk
- afstemmen van vrijwilligersbeleid met het kwaliteitsbeleid van het agrarische zorgbedrijf.

4. Taken en bevoegdheden van vrijwilligers

Vrijwilligers mogen van Landzijde en de aangesloten agrarische zorgbedrijven verwachten dat er respectvol met hen wordt omgegaan. Er is persoonlijke aandacht en oog voor kun kwaliteiten. Er is een centrale aansturingstructuur (coördinatie vrijwilligerswerk) en begeleiding op de plek waar

vrijwilligers actief zijn. Vrijwilligers worden goed geïnformeerd door Landzijde en/of het agrarische zorgbedrijf.

Er zijn mogelijkheden voor scholing en faciliteiten zoals een goede verzekering en vergoeding van gemaakte kosten.

Landzijde en/of de aangesloten agrarische zorgbedrijven mogen van vrijwilligers verwachten dat zij een bewuste keuze maken en serieus omgaan met gemaakte afspraken. Vrijwilligers dienen respect te hebben voor het zorgbeleid en zorgvuldig om te gaan met de autonomie en privacy van de deelnemers.

We willen niet op voorhand inkaderen en begrenzen wat wel en wat niet tot vrijwilligerswerk behoort. Dat zal per situatie moeten worden bekeken en rekening houdend met de omstandigheden zullen hierover afspraken gemaakt moeten worden. Er zijn wel twee belangrijke uitgangspunten die bepalen of iets tot vrijwilligerswerk behoort of tot beroepsmatig werk:

1. Een belangrijk uitgangspunt is dat vrijwilligers werk mogen doen wat ook in het gewone leven normaal is om te doen voor een goede bekende die bijvoorbeeld ziek is. Koffie inschenken, een eindje wandelen, boodschappen doen, helpen met een klusje, een spelletje en dergelijke zijn activiteiten die behoren bij het 'normale' leven.
Een ander bv. op het toilet helpen hoort in principe niet meer bij het 'normale'. Dat zijn privacygevoelige of verzorgende handelingen.
2. Vrijwilligers zijn niet verantwoordelijk voor continuïteit van onze zorg.

4.1 De randvoorwaarden voor de inzet van vrijwilligers

4.1.1. Verzekeringen

Bij de keuze voor het afsluiten van een of meer verzekeringen gaat het om de risico's die vrijwilligers lopen. De risico's zijn:

- schade die de vrijwilliger aanricht aan of bij een ander, dit kan materiële schade zijn maar ook schade door bijvoorbeeld verkeerde advisering
- een ongeluk dat de vrijwilliger overkomt
- diefstal van eigendommen van de vrijwilliger.

Landzijde sluit voor al haar vrijwilligers een verzekering af ter dekking van de eerste twee soorten risico's, een WA- en ongevallenverzekering.

De verzekeringen gelden gedurende het werk en op weg van de woning naar de plaats van het werk en terug.

4.1.2 Attenties

Attenties vormen een belangrijke uiting van waardering voor medewerkers, dus ook voor vrijwilligers. De vrijwilligers zullen mee worden genomen in de attenties die door Landzijde of de aangesloten agrarische zorgbedrijven aan de medewerkers worden verstrekt.

4.1.3 Onkostenvergoedingen

Indien er sprake is van een afgesproken onkostenvergoeding dan zal dit via Landzijde worden uitbetaald en door Landzijde met desbetreffende aangesloten bedrijf worden verrekend.

De vergoeding kan maximaal € 150,- per maand bedragen met een jaarlijks maximum van € 1.500,-. Voor vrijwilligers welke een uitkering hebben bedraagt de maximale maandvergoeding € 95,- met een jaarlijks maximum van € 764,-.

Voor verdere uitleg, ook m.b.t. betalingen door de agrarische zorgbedrijven verwijs ik u naar de bijlage Onkostenvergoeding vrijwilligers, de fiscus en de bijstand.

5. Werving en begeleiding van vrijwilligers

De werving en begeleiding vindt in principe vanuit de individuele agrarische zorgbedrijven plaats. Daarnaast kunnen vrijwilligers zich ook bij de organisatie Landzijde aanmelden. Nieuwe vrijwilligers worden gemeld bij de coördinator vrijwilligerswerk van Landzijde.

5.1 Selectie en 'matching'

Het werven van vrijwilligers gebeurt op basis van een intakeformulier en de vraag van Landzijde en/of de aangesloten agrarische zorgbedrijven.

Bij de aanmelding van nieuwe vrijwilligers wordt bekeken of zij aan de eisen die Landzijde en/of de agrarische zorgbedrijven stelt, kunnen voldoen. Vervolgens vindt er een intakegesprek plaats op de zorgboerderij, om de motivatie van de vrijwilliger te leren kennen en de wederzijdse verwachtingen op elkaar af te stemmen. Elke boerderij heeft huisregels. Normen zoals deze in zorg gelden van een respectvolle bejegening, respecteren van privacy, bewaren van geheimplicht vormen het uitgangspunt in omgang. Tijdens de begeleidingsgesprekken wordt dit ook geëvalueerd.

Daarnaast is de matching met de deelnemers van groot belang.

Afhankelijk van het doel van de inzet van vrijwilligers, kunnen vrijwilligers met verschillende capaciteiten een plek krijgen binnen Landzijde en/of de aangesloten agrarische zorgbedrijven.

5.2 Introductie

Tijdens de introductie kunnen nieuwe vrijwilligers groepsgewijs of individueel uitleg krijgen over de werkzaamheden die ze gaan verrichten, maken ze kennis met andere vrijwilligers en leren ze het bedrijf. De introductieperiode kan ook als een soort proefperiode fungeren, waarin de vrijwilliger uitprobeert of hij/ zij het werk leuk vindt. Vanuit Landzijde en/of de aangesloten agrarische zorgbedrijven wordt bekeken of de vrijwilliger geschikt is en het werk aankan. De proefperiode houdt niet bij voorbaat in dat bij gebleken ongeschiktheid de vrijwilliger weg moet, maar er kan ook in overleg naar andere werkzaamheden gezocht worden.

5.3 Registratie

De registratie van vrijwilligers bestaat uit het administreren van de naam, geboortedatum, adres, BSN nummer, datum van indiensttreding, afspraken over de vergoeding van de onkosten en de voornaamste taken waar de vrijwilliger zich mee bezig gaat houden.

5.4 Begeleidingsgesprekken met vrijwilligers

Aandacht voor de beleving van vrijwilligers is cruciaal voor de begeleiding binnen de agrarische zorgbedrijven. Doel van de begeleidingsgesprekken is te achterhalen welke ambities vrijwilligers hebben of hun wensen zijn veranderd, hoe ze het vrijwilligerswerk dat ze al doen ervaren en welke mogelijkheden ze zelf eventueel zien om bepaalde zaken te verbeteren. Het gaat niet alleen om het praktisch functioneren, maar ook om het welzijn van vrijwilligers. In feite vormen de begeleidingsgesprekken een middel om vrijwilligers te laten zien dat ze serieus genomen worden.

5.5 Exitgesprekken

Aan vrijwilligers die vertrekken kan worden gevraagd wat daarvan de reden is. Dit kan belangrijke informatie opleveren voor het beleid. Indien de reden voor vertrek bestaat uit een bepaalde onvrede, bekijkt Landzijde of daar nog iets aan gedaan kan worden. Zo niet, dan wordt ten minste bekeken hoe dit de volgende keer voorkomen kan worden.

5.6 Privacy

De vrijwilligers hebben de plicht de privacy van de deelnemers en hun familie te respecteren en heel zorgvuldig en met uiterste discretie om te gaan met vertrouwelijke informatie. Landzijde zal hiervoor het privacyreglement en de huisregels ook van toepassing laten zijn op vrijwilligers.

5.7 Signalering

Vrijwilligers vangen allerlei signalen op. Zij kunnen worden gestimuleerd die te melden, waarbij de afspraken omtrent geheimhouding van toepassing zijn. Dat vraagt wel om een goede registratie en afhandeling van signalen, waarbij vrijwilligers te horen krijgen wat er met hun signalen gedaan is. Vrijwilligers zijn verplicht melding te maken van gebeurtenissen die tot schadelijke gevolgen kunnen leiden voor henzelf, cliënten, mantelzorgers of betaalde medewerkers. Zij kunnen hiervoor gebruik maken van de MID procedure van Landzijde of de klachtenprocedure voor vrijwilligers.

5.8 Arbo-regels

De Arbeidsomstandighedenwet (Arbo-wet) is deels ook van toepassing op het vrijwilligerswerk. De Arbo-wet regelt de algemene zorg voor veiligheid, gezondheid en welzijn op het gebied van arbeid. In de praktijk betekent dat Landzijde en de daarbij aangesloten agrarische zorgbedrijven verplicht zijn een Arbo-beleid te voeren, gericht op betaalde én vrijwillige medewerkers. Dit houdt onder meer in dat er op de werkplekken risico-inventarisatie en -evaluatie ook voor het vrijwilligerswerk worden uitgevoerd.

5.9 Verklaring omtrent gedrag

Van elke vrijwilliger wordt een verklaring omtrent gedrag gevraagd voordat de vrijwilliger met zijn/haar werk kan beginnen.

De kosten voor de aanvraag van de VOG worden door Landzijde achteraf vergoed.

Ook wordt de vrijwilliger gevraagd de gedragscode aangaande grensoverschrijdend gedrag te ondertekenen.

5.10 klachtenprocedure en vertrouwenspersoon

Landzijde heeft een klachtenprocedure voor medewerkers waar ook vrijwilligers gebruik van kunnen maken. Tevens is er een vertrouwenspersoon aangesteld welke ook door vrijwilligers benaderd kan en mag worden, net als de regiocoördinator van Landzijde.